

Nieuwsbrief Leefmilieu

Jaargang 23 nummer 2

Juli 2025

De hete dagen trotserend, hebben we deze Nieuwsbrief voor u samengesteld. We beginnen met het mooie bericht dat in 2026 voor de tweede keer de Marga Jacobs Milieuprijs uitgereikt zal worden. Verder geven we duiding over de nieuwsberichten over het bestrijdingsmiddel glyfosaat, praten we u bij over stikstof en vertellen we over de aftrap van het traject om tot een Nederlands Natuurplan te komen. Zo'n Natuurherstelplan (het woordje 'herstel' is op wens van de regering geschrapt) is een verplichting vanuit de Europese Natuurherstelverordening. Het werd in de bijeenkomst heel duidelijk dat het (inmiddels demissionaire) kabinet hier helemaal geen zin in heeft, getuige ook de slogan 'realistisch en sober', wat zoveel betekent als 'we doen zo min mogelijk'. Een taak dus aan natuur- en milieuorganisaties, zoals Leefmilieu, om er toch zoveel mogelijk ambitie in te krijgen.

De e-mail versie van de Nieuwsbrief wordt kosteloos aan alle belangstellenden toegezonden. Wilt u ook op de verzendlijst, mail dan naar burgernetwerk@leefmilieu.nl. U kunt ook lid worden van Leefmilieu, een lidmaatschap kost maar 10 euro per jaar.

Inhoud van de Nieuwsbrief

1. Tweede editie van de Marga Jacobs Milieuprijs komt er aan
2. Glyfosaat volop in het nieuws
3. Europese 'Bio-economie strategie' moet ecologischer en socialer
4. Stikstofprocedures houden de politieke druk hoog
5. Start ontwerp Nederlands Natuurplan

1. Tweede editie van de Marga Jacobs Milieuprijs komt eraan!

De voorbereidingen voor de Marga Jacobs Milieuprijs zijn alweer in volle gang. In januari 2026 zal de prijs voor de tweede keer uitgereikt worden. Denk dus alvast na over welke milieuheld (m/v/x) jij zou willen nomineren. Op 1 september volgt meer informatie over wie in aanmerking komt en hoe je iemand kunt voordragen. Dus houd onze media in de gaten!

De Marga Jacobs Milieuprijs is een tweejaarlijkse onderscheiding die wordt toegekend aan personen die zich op bijzondere wijze inzetten voor een beter leefmilieu. De prijs is ingesteld als eerbetoon aan de in 2020 overleden milieuactiviste Marga Jacobs, die als voorzitter van de vereniging Leefmilieu veel betekend heeft voor het ondersteunen van mensen die opkomen voor hun lokale leefomgeving.

De eerste uitreiking vond plaats op 28 januari 2024 in Nijmegen.

Antoinette Verbrugge uit Wijk aan Zee, de drijvende kracht achter 'Gezondheid op 1', ontving de prijs voor haar inzet voor de gezondheid van omwonenden van Tata Steel. De jury prees haar innovatieve benadering en het vermogen om lokale en landelijke organisaties te verbinden.

Lees hier meer over de Marga Jacobs Milieuprijs:

<https://www.leefmilieu.nl/Marga-Jacobs-milieuprijs>

2. Glyfosaat volop in het nieuws

Het onkruidbestrijdingsmiddel glyfosaat is de afgelopen maanden volop in het nieuws geweest. Het middel wordt door boeren gebruikt bij de wisseling van teelten. Voordat ze een nieuw gewas inzaaien behandelen ze de grond met glyfosaat om resten van het vorige gewas en onkruid te verwijderen. Dat kost een stuk minder moeite en energie dan het mechanisch verwijderen van gewasresten en onkruid. Het leidt tot een beeld dat u misschien wel herkent als u in het vroege voorjaar door het landelijk gebied fietst: velden die geel zijn van de stervende planten.

Glyfosaat is omstreden omdat sommige wetenschappers vermoeden dat de stof kanker kan veroorzaken of stimuleren. Andere wetenschappers betwijfelen dit. Tegelijkertijd staat glyfosaat bekend als het meest gebruikte bestrijdingsmiddel. Er is dus ook veel geld gemoeid met de handel in glyfosaat. De belangen zijn groot.

De Wereldgezondheidsorganisatie heeft glyfosaat geclassificeerd als "mogelijk kankerverwekkend voor mensen". Wetenschappers van de Europese Unie en de Verenigde Staten hebben hun eigen beoordelingen uitgevoerd en komen tot de conclusie dat er onvoldoende bewijs is om glyfosaat als kankerverwekkend te classificeren. Hoe zit dat? Helaas geeft wetenschappelijk onderzoek niet altijd eenduidige resultaten. In dit geval gaat het om onderzoek bij ratten die doelbewust worden blootgesteld aan glyfosaat. Er zijn studies die na blootstelling een lichte verhoging van het aantal tumoren in ratten laten zien, maar er zijn ook studies die dat niet laten zien. Om de resultaten van de rattenstudies te beoordelen wordt statistiek gebruikt. Het televisieprogramma Zembla ontdekte dat bij de Europese beoordeling van glyfosaat de verkeerde statistiek is gebruikt. Een groep van deskundigen die op verzoek van het Nederlandse College voor Toelating van Gewasbeschermingsmiddelen (Ctgb) naar deze statistiek heeft gekeken heeft inmiddels bevestigd dat de gebruikte statistiek rammelt. Toch willen het Ctgb en de Nederlandse overheid glyfosaat niet opnieuw beoordelen. Het blijft dus op de markt.

Daarnaast is afgelopen maand een nieuwe rattenstudie verschenen die laat zien dat glyfosaat in ratten (wederom) een lichte verhoging van het aantal tumoren veroorzaakt. Vooralsnog reageert het Ctgb terughoudend. Ze willen eerst de onderliggende gegevens bekijken. Wel heeft de Europese Unie aan de Europese Voedsel- en Warenautoriteit (EFSA) gevraagd om deze nieuwe studie op kwaliteit en relevantie te beoordelen. Als de studie standhoudt dan zou dit uiteindelijk kunnen leiden tot een verbod op glyfosaat. Maar zover is het nog lang niet. Het belooft een hete zomer te worden, vooral voor Bayer, de producent van glyfosaat.

Lees hier meer over onderzoek Zembla glyfosaat: <https://tinyurl.com/zembla-glyf>

3. Europese 'Bio-economie strategie' moet ecologischer en socialer

Leefmilieu heeft samen met ruim 50 collega milieuorganisaties uit Europa de Europese Commissie opgeroepen om bij de herziening van de Europese Bio-economie Strategie niet alleen de economische efficiency mee te nemen, maar ook de ecologische en sociale duurzaamheid. In een bio-economie wordt koolstof uit fossiele olie en gas vervangen door koolstof uit plantaardig en dierlijk materiaal (biomassa), wat tot een onverantwoorde groei van de vraag naar de toch al schaarse biomassa leidt. De bio-economie riskeert daarmee de aantasting van de natuur en ook de sociale ongelijkheden verder te verergeren.

Essentiële ecologische functies biomassa

De veronderstelling dat biologisch afval en restmaterialen de biomassakloof kunnen overbruggen, is misleidend. Materialen die vaak "restmaterialen" worden genoemd, kunnen in feite essentiële ecologische functies vervullen. Zo vervullen zogenaamde bosresten een cruciale rol in de nutriëntenkringloop en in het behoud van habitats.

Circulair ontwerp producten

Gezien de beperkte hoeveelheid duurzaam beschikbare biomassa, is het absoluut noodzakelijk om deze hulpbronnen zo economisch en ecologisch efficiënt mogelijk te gebruiken. Van belang is dus er voor te zorgen dat de biomassa vooral wordt gebruikt voor hoogwaardige toepassingen zoals voedsel en materialen. Ook is het toepassen van de principes van de circulaire economie en circulair ontwerp bij de bio-economie van belang. Dat betekent minimaliseren van afval, het vergaand verlengen van de levensduur van materialen en producten, en het bevorderen van hergebruik en recycling. Biomassa mag niet worden verspild aan laagwaardige toepassingen zoals productie van bio-energie, papier- en houtproducten met korte levensduur, of veevoer voor industriële veeteelt.

Rechtvaardigheid centraal in de bio-economie

De EU dient niet haar tekort aan biomassa op te lossen door de import van biomassa uit het mondiale zuiden te verhogen. Dat is een aanpak die het risico met zich meebrengt dat grondstoffenwinning en exploitatie verder toenemen en historische onrechtvaardigheden en mensenrechtenschendingen in stand worden gehouden. Veel bio-economische scenario's voorzien in het veiligstellen van de biomassavoorziening door grootschalige import. Dit is een intensivering van sociale en ecologische onrechtvaardigheden.

Lees hier de oproep in het Engels (website Denkhuisbremen): <https://tinyurl.com/bioec-eng>

Lees hier de Nederlandse versie (PDF): <https://tinyurl.com/bioec-nl>

4. Stikstofprocedures houden de politieke druk hoog

10 Juni 2025 kondigden de organisaties Mobilisation en Leefmilieu aan om per week 10 nieuwe procedures tegen natuurvergunningen te starten. Dit omdat het inmiddels demissionaire kabinet geen enkele serieuze ambitie toont om het stikstofprobleem op te lossen. Sterker nog, de gekozen koers maakt de problemen ecologisch en juridisch alleen maar groter, want Wiersma dreigt een hogere grenswaarde van 1 mol voor de vergunningplicht in te voeren. In de praktijk betekent dit dat ca. 80% van alle bedrijven met stikstofemissies zonder vergunning kunnen uitbreiden. Hiermee wordt de stikstofkraan weer vol opgezet met niet alleen funeste gevolgen voor de Nederlandse natuur, maar ook met het grote risico dat opnieuw een grote groep bedrijven de illegaliteit wordt ingedreven indien deze maatregel sneuvelt bij de bestuursrechter.

Een week later, 17 Juni 2025, deden de organisaties Mobilisation en vereniging Leefmilieu in een brief aan de Tweede Kamer een voorstel om alsnog uit de stikstofimpasse te komen. Als de

regering wordt gebonden aan de eerder gemaakte wettelijk vastgelegde afspraken in combinatie met een wettelijke norm voor grondgebonden veehouderij, zijn de twee organisaties bereid nieuwe procedures over PAS-melders op te schorten. Het hoger beroep tegen de Greenpeace-uitspraak wordt dan ingetrokken en Wiersma voert geen drempelwaarde in zonder een concreet reductieplan, zoals ook al in meerdere Kamermoties is vastgelegd.

De brief werd goed opgepakt in de Tweede Kamer en in de pers, maar een motie van wantrouwen haalde het niet. En dus blijft Wiersma doorgaan op de ingeslagen (doodlopende) weg. Inmiddels met steeds meer weerstand, want ook VNO-NCW en bouwend Nederland zijn helemaal klaar met het gebrek aan daadkracht van deze minister.

Lees hier het persbericht van 10 juni 2025: <https://tinyurl.com/LM-10juni>

Lees hier het persbericht van 17 juni 2025: <https://tinyurl.com/LM-17juni>

Lees hier de brief van MOB en Leefmilieu aan de Tweede Kamer: <https://tinyurl.com/LM-15juni>

5. Start ontwerp Nederlands Natuurplan

In april 2025 heeft Leefmilieu deelgenomen aan een informatiebijeenkomst over de voorbereiding van het ontwerp Nederlands Natuurplan (deadline 1 september 2026). Dit Natuurplan wordt opgesteld in het kader van de Europese Natuurherstelverordening (NHV), die in augustus 2024 in werking is getreden. Vooral door verzet uit de agrarische sector is de Europese verordening flink afgezwakt. Met de hakken over de sloot ging een meerderheid van de lidstaten akkoord. Nederland behoorde tot de groep van landen die tegenstemden. Binnen twee jaar dient Nederland nu bij de Europese Commissie een ontwerpplan in te dienen waarin de doelstellingen voor 2030, 2040 en 2050 zijn opgenomen. Op EU-niveau is een algemeen doel geformuleerd: de lidstaten moeten tegen 2030 herstelmaatregelen treffen in ten minste 20 procent van de landgebieden en 20 procent van de zeegebieden van de Europese Unie. Tegen 2050 zijn zulke maatregelen van kracht voor alle ecosystemen waar natuurherstel nodig is. Een belangrijke voorwaarde is dat het plan open en transparant wordt ontwikkeld. Daardoor kunnen het publiek en de relevante belanghebbenden meedoen aan het proces. Tijdens de bijeenkomst heeft Leefmilieu samen met de andere deelnemende milieu- en natuurorganisaties diverse vragen en aandachtspunten ingediend die van belang zijn bij het op te stellen Natuurplan. Na de zomer presenteert het kabinet de zogenaamde nulmeting (baseline) voor het natuurplan en komt er vervolgoverleg. In deze nulmeting is de stand van zaken over de huidige staat van Nederlandse natuur en bossen weergegeven. Op basis van deze nulmeting worden dan doelstellingen voor herstel en verbetering geformuleerd, waarop Leefmilieu vervolgens weer kan reageren.

Zie de website [Levend Landschap](#) (onderdeel Natuurherstelverordening) voor meer overheidsinformatie over het opstellen van het ontwerp Natuurplan

Levend Landschap

Europese Natuurherstelverordening (NHV) 2024: <https://tinyurl.com/NHV-2024>

Vragen en antwoorden mbt NHV op website Levend Landschap: <https://tinyurl.com/vragen-NHV>

Meer over NHV op Website Levend landschap: <https://tinyurl.com/LL-NHV>